Henkilöliikennetutkimus 2010–2011
YHDYSKUNTARAKENTEEN VYÖHYKKEET 2010

Esite laadittu joulukuussa 2014

Tausta: Urban Zone ja Urban Zone 2

Yhdyskuntarakenteen vyöhykkeisyyttä on tutkittu vuosina 2007–2010 Urban zone -tutkimushankkeessa ja vuosina 2011–2014 Urban zone 2 -hankkeessa.

Valtakunnallisen henkilöliikennetutkimuksen 2010–2011 raportissa on käytetty Urban Zone -hankkeen ensimmäisessä vaiheessa laadittuja vyöhykekriteerejä. Hankkeen toisessa vaiheessa vyöhykekriteerit on laadittu kaikille Suomen 34 kaupunkiseudulle ja ensimmäisessä vaiheessa laadittuja kriteerejä on päivitetty. Päivitetyt kriteerit on vuonna 2014 yhdistetty henkilöliikennetutkimuksen 2010–2011 aineistoon, ja aineiston havainnollistamiseksi on laadittu tämä esite.

Lähteet, joista saa lisätietoja Urban zone -hankkeista ja vyöhykekriteerien tarkemmasta määrittelystä, on mainittu esitteen lopussa. Vyöhykkeillä on esimerkiksi omat kriteerinsä Helsingin seudun ydinalueilla, Helsingin ydinalueiden ulkopuolisilla alueilla, Tampereen ja Turun kaupunkiseuduilla sekä tätä pienemmillä kaupunkiseuduilla.

Vyöhykkeiden uudelleenluokittelu

Päivitetyt vyöhykkeet on uudelleenluokiteltu, jolloin on saatu vastaava kuva kuin henkilöliikennetutkimus 2010–2011:n raportissa sivulla 85 (kuva 1 alla). Muutokset raportin lukuihin verrattuna ovat varsin pieniä.

Päivitetyt vyöhykkeet:

1	Keskustan jalankulkuvyöhyke
2	Keskustan reunavyöhyke
3	Intensiivinen joukkoliikennevyöhyke
4	Joukkoliikennevyöhyke
5	Autovyöhyke
10	Alakeskuksen jalankulkuvyöhyke
11	Alakeskuksen jalankulkuvyöhyke, joka myös joukkoliikennevyöhykettä
12	Alakeskuksen jalankulkuvyöhyke, joka myös intensiivistä joukkoliikennevyöhykettä
40	Keskustan reunavyöhyke, joka myös joukkoliikennevyöhykettä
41	Keskustan reunavyöhyke, joka myös intensiivistä joukkoliikennevyöhykettä
45	Heikko joukkoliikennevyöhyke
0	Ei vyöhykkeellä

HLT-uudelleenluokittelu:

1	Keskustan jalankulkuvyöhyke
2, 40, 41	Keskustan reunavyöhyke
10, 11, 12	Alakeskus
3	Intensiivinen joukkoliikennevyöhyke
4	Joukkoliikennevyöhyke
5, 45	Autovyöhyke
0	Ei vyöhykkeellä

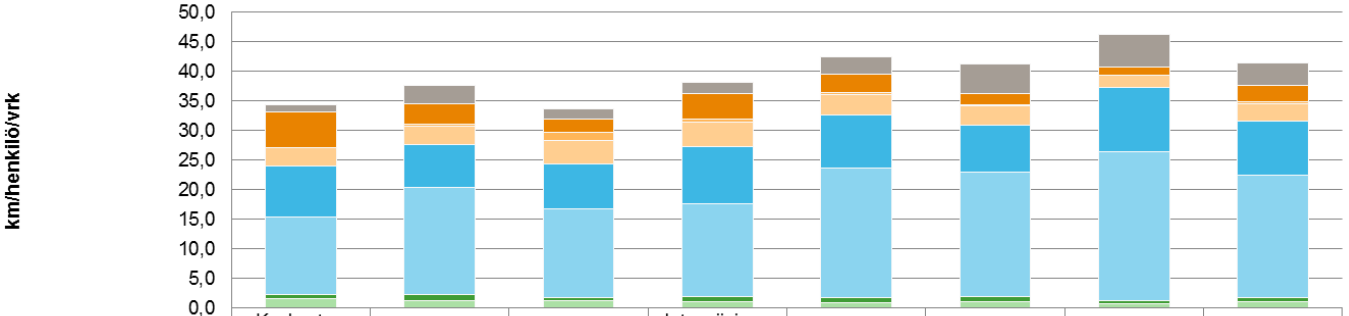

	Keskustan jalankulku-vyöhyke	Keskustan reunavyöhyke	Alakeskus	Intensiivinen joukkoliiken-nevyöhyke	Joukkoliiken-nevyöhyke	Autovyöhyke	Ei vyöhykkeellä	Kaikki
muu	1,2	3,1	1,7	1,9	3,0	4,9	5,5	3,8
juna	6,0	3,4	2,3	4,2	3,1	2,0	1,4	2,8
metro, raitiovaunu	0,1	0,3	1,4	0,5	0,4	0,1	0,0	0,2
linja-auto	3,1	3,2	4,0	4,1	3,4	3,2	2,1	3,0
henkilöauto matkustaja	8,5	7,2	7,5	9,7	9,0	8,0	10,8	9,1
henkilöauto kuljettaja	13,2	18,1	15,0	15,7	21,9	21,2	25,2	20,8
polkupyörä	0,7	1,0	0,6	0,9	0,8	0,8	0,5	0,7
jalankulku	1,6	1,3	1,2	1,1	1,0	1,0	0,7	1,0
yhteensä	34,2	37,5	33,6	37,9	42,5	41,1	46,4	41,4

Kuva 1. Eri yhdyskuntarakenteen vyöhykkeillä asuvien kotimaan matkasuorite kulkutavoittain (päivitetyt vyöhykkeet uudelleenluokiteltuna).

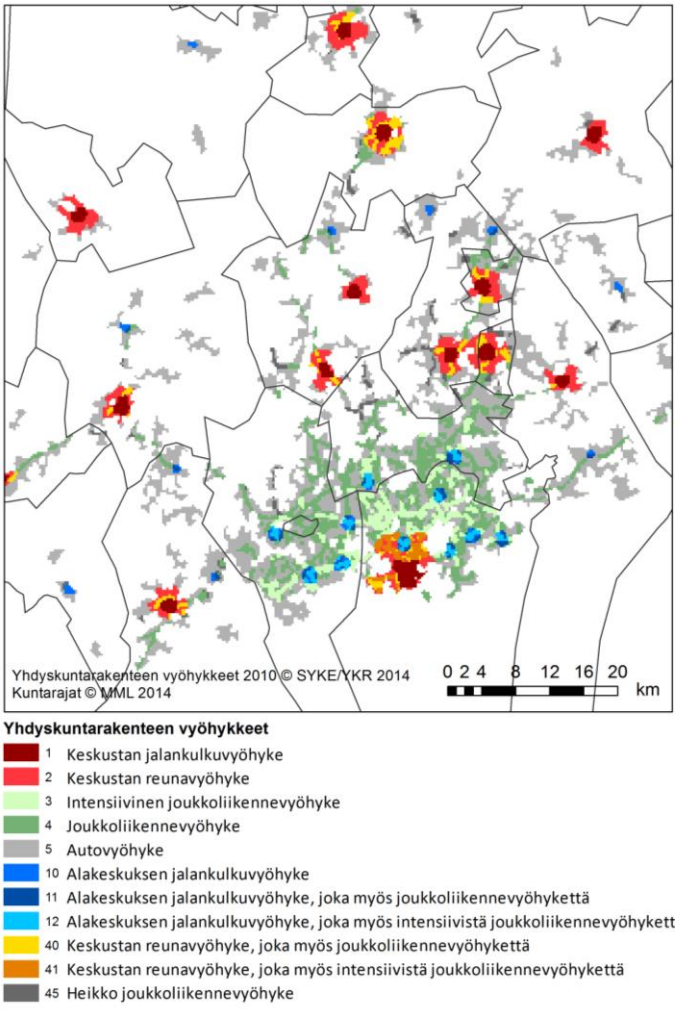

Kuva 2. Yhdyskuntarakenteen vyöhykkeet 2010, esimerkki pääkaupunkiseudulta.

Vasemmalla kuvassa 2 on esitetty esimerkinomaisesti vyöhykkeet pääkaupunkiseudun ympäristössä. Alla kuvassa 3 on esitetty suoritteet eri vyöhykkeillä ilman kuvan 1 uudelleenluokittelua. Näin tarkassa luokittelussa ei kuitenkaan välttämättä ole riittävästi havaintoja jokaisessa luokassa, jotta harvinaisempia kulkutapoja (esim. juna) kuvaavat luvut olisivat luotettavia.

Tarkempaa analyysiä liikkumistottumuksista eri vyöhykkeillä on alla mainituissa julkaisuissa.

Lähteet ja lisätietoja:

- Suomen ympäristökeskuksen internetsivut: Yhdyskuntarakenteen vyöhykkeet maankäytön ja liikenteen suunnittelumenetelmänä (Urban Zone 2) http://www.syke.fi/hankkeet/urbanzone2
- Mika Ristimäki, Maija Tiitu, Hanna Kalenoja, Ville Helminen ja Panu Söderström: Yhdyskuntarakenteen vyöhykkeet Suomessa – Jalankulku-, joukkoliikenne- ja autovyöhykkeiden kehitys vuosina 1985–2010, Suomen ympäristökeskuksen julkaisuja 32/2013, https://helda.helsinki.fi/handle/10138/41574
- Panu Söderström, Harry Schulman ja Mika Ristimäki: Pohjoiset suurkaupungit: Yhdyskuntarakenteen kehitys Helsingin ja Tukholman metropolialueilla, SYKEn julkaisuja 2, https://helda.helsinki.fi/handle/10138/135233
- Suomen ympäristökeskuksen geoportaali: Yhdyskuntarakenteen vyöhykkeet 2010, http://metatieto.ymparisto.fi:8080/geoportal/catalog/search/resource/details.page?uuid=%7B96F338EA-75AF-432C-A780-31A3CDECBDF2%7D

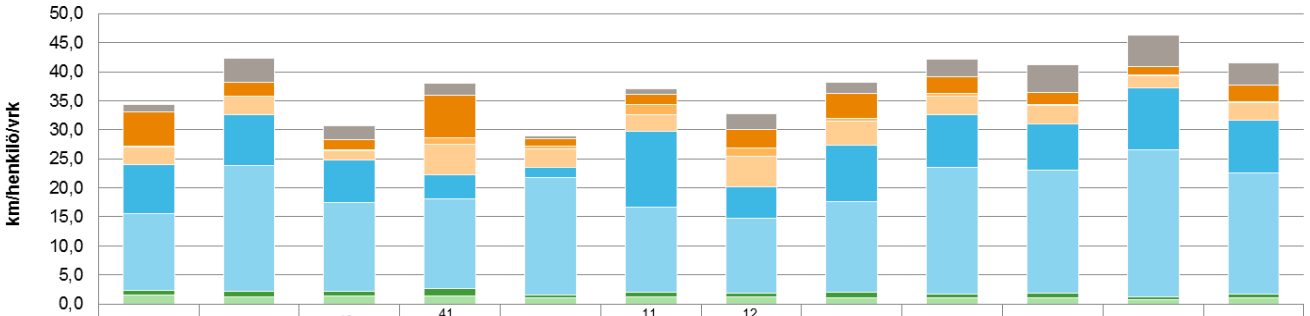

	1. Keskustan jalankulku-vyöhyke	2. Keskustan reuna-vyöhyke	40. Keskustan reuna-vyöhyke, joka myös joukkoliiken-nevyöhykettä	41. Keskustan reuna-vyöhyke, joka myös intensiivistä joukkoliiken-nevyöhykettä	10. Ala-keskuksen jalankulku-vyöhyke	11. Alakeskuk-sen jalankulku-vyöhyke / joukko-liikenne-vyöhyke	12. Alakeskuk-sen jalankulku-vyöhyke / intensiivinen joukkoliiken-nevyöhyke	3. Inten-siivinen joukko-liikenne-vyöhyke	4. Joukko-liikenne-vyöhyke	5. Auto-vyöhyke	0. Ei vyöhykkeellä	Kaikki
muu	1,2	4,2	2,3	2,1	0,6	1,0	2,7	1,9	3,0	4,9	5,5	3,8
juna	6,0	2,3	1,8	7,4	1,3	1,7	3,2	4,2	3,0	2,0	1,4	2,8
metro, raitiovaunu	0,1	0,1	0,1	1,1	0,4	1,8	1,4	0,5	0,4	0,1	0,0	0,2
linja-auto	3,1	3,2	1,6	5,2	3,2	2,9	5,3	4,1	3,2	3,2	2,1	3,0
henkilöauto matkustaja	8,5	8,8	7,4	4,2	1,7	13,0	5,4	9,7	9,1	8,0	10,8	9,1
henkilöauto kuljettaja	13,2	21,6	15,2	15,4	20,2	14,7	13,0	15,7	21,8	21,2	25,2	20,8
polkupyörä	0,7	1,0	0,9	1,1	0,4	0,8	0,6	0,9	0,8	0,8	0,5	0,7
jalankulku	1,6	1,2	1,3	1,4	1,1	1,2	1,2	1,1	1,0	1,0	0,7	1,0
yhteensä	34,2	41,8	30,8	38,0	28,9	37,2	32,6	37,9	42,2	41,1	46,4	41,4

Kuva 3. Eri yhdyskuntarakenteen vyöhykkeillä asuvien kotimaan matkasuorite kulkutavoittain (päivitetyt vyöhykkeet ilman uudelleenluokittelua). Vyöhykkeen 45 (heikko joukkoliikennevyöhyke) lukuja ei ole esitetty, koska vyöhykkeelle osuu niin vähän havaintoja, etteivät luvut ole luotettavia.